

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an
9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

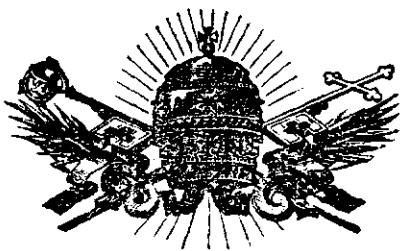
Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI.

Blaj, 1 Maiu 1906

Numărul 18.

Epistola apostolească

a Sfinției Sale

Piu PP. X.

despre chipul studiilor sfintei Scripturi,
carele să se păzească în
seminariile clericale.

Piu PP. X.

Întru amintire perpetuă.

Pentru-că sfânta Scriptură este astăzi de însemnătate așa de mare ca nici odată mai înainte de aceasta, de aceea este neapărat de lipsă a înzestra în chip sârguincios pe tinerii clerici cu știința Scripturii, așa anume, cât ei nu numai să înțeleagă și să cunoască puterea, spiritul și învățătura Bibliei, și să-și poată deprinde cu știință și cum se cade slujba cuvântului lui Dumnezeu ci să-și poată apăra cărțile insuflăte de Dumnezeu împotriva năvălirilor oamenilor acelora, cari neagă, că Dumnezeu ar fi descoperit oarece. De aceea a declarat potrivit înaintașul Nostru în epistola enciclică „Providentissimus”: „Grija cea mai de frunte să fie, ca în seminariile ori academiile teologice sfânta Scriptură să se propună așa, în ce chip cere atât însă-și însemnătatea studiului acestuia cât și lipsa timpului”. Spre acela-și scop rândum Noi următoarele, cari par a fi foarte de folos:

I. Studiul sfintei Scripturi, carele are să se propună în fiește-care seminar, trebuie să cuprindă acestea: mai întâiu învățăturile cele mai de frunte referitoare la însuflare, canonul Scripturii, textul original și versiunile cele mai de frunte, regulile ermeneutice; apoi istoria celor două Legi; și în sfârșit analiza și tâlcuirea cărților singuratice, a fiește-cărui în măsura însemnătății ei.

II. Cursul studiului biblic are să se împărtească pe atâția ani, câți ani au să petreacă alumnii în seminar spre a învăța științele teologice, așa că închiând acel timp de studiu fiește-care alumn să fie făcut cursul acela întreg.

III. Catedrele studiului Scripturii să se sistematizeze așa, pe cum o permit aceasta condiția și mijloacele fiește-cărui seminar;

dară pretutindena se va purta grije, ca alumnii să aibă prilejul de a învăța lucrurile acelea, cari nu este iertat, să nu le știe preotul.

IV. După-ce deoparte nu se poate, ca în școală să se dea tâlcuirea amănunțită a tuturor cărților Scripturii, iară de alta este de lipsă, ca preotul să cunoască în o anumită măsură toate cărțile dumnezești, va fi dator învățătorul, să propună tractate sau *introducții* speciale și deschilinite în cărțile singuratice, și să dovedească auctoritatea lor istorică, dacă e de lipsă, și să propună tâlcuirea lor; dară el va petrece totuși cu oare cât mai mult decât la altele la cărțile acelea și la părțile acelea ale cărților, cari au însemnătate mai mare.

V. Ce privește L. V., ei folosindu-se de roadele acelea, cari le-a făcut cercetarea teologilor mai noi, va propune istoria poporului evreu și raporturile, în cari acesta a trăit cu alte popoară răsăritene; va explica pe scurt legea lui Moisi; va tâlcui profetiile cele mai de frunte.

VI. Se va sirgui mai ales, ca în alumnii să trezească înțelegerea și studiarea psalmilor, pe cari au să-i reciteze zilnic în sfintele oare; și tâlcuind ca pildă câți-va psalmi va arăta, în ce chip să-și tâlcuească înși-și alumnii din diligență proprie ceialaltii psalmi.

VII. Iară ce privește L. N., va învăța în legătură și limpede, că fiește-care din cele patru Evanghelii ce părți are ca însușiri deschilinite, și cum are să se arete, că ele sunt autentice; asemenea va explica întreg cuprinsul istoriei evanghelice și învățătura cuprinsă în Epistole și în cărțile celealalte.

VIII. Va pune grije deschilinită pe explicarea texturilor acelora ale ambelor Legi, cari dovedesc învățăturile de credință și cele morale.

IX. Își va aduce aminte în totdeauna, dară mai ales în propunerea L. N., că el are cu prelecțiile sale să formeze pe aceia, cari mai apoi vor avea, să învețe cu graiul și cu pilda vieții poporul spre mântuirea vecinică. De aceea între învățatură se va sili a lega învățăceilor de suflet, carea este calea cea mai bună de a vesti Evangelia; și-i va ademeni cu tot prilejul spre păzirea sirguincioasă a poruncilor Domnului Hristos și ale Apostolilor.

X. Alumnii mai talentați să primească instrucție în limba evreească și în cea grecească a Bibliei și după putință și în altă oare-care limbă semitică, bună oară în cea siră ori în cea arabică. „Învățătorilor sfintei Scripturi le este de lipsă, și teologilor li-se cade, să cunoască limbile acelea, în cari sfinții scriitori au scris dintru început cărțile

canonice, și va fi foarte bine, să le învețe alumnii aceia ai bisericii, cari se sirguesc, să dobândească gradurile academice teologice. Să se poarte grije și de aceea, ca în academiile să aibă catedre și celealalte limbi vechi și mai ales cele semitice” (Ep. encicl. „Providentissimus”).

XI. În seminariile, cari au dreptul de a conferi graduri teologice academice, are să se înmulțească numărul prelecțiilor despre sfânta Scriptură; și de aceea caută să se pertracteze chestiile generale și speciale, și să se folosească mai mult timp și mai multă sirguință pentru explicarea arheologiei, geografiei, hronologiei, teologiei și istoriei biblice.

XII. Sirguință deschilinită are să se desvoalte în aceea, ca în senzul regulilor publicate de Comisiunea biblică să se câștige alumnii aleși spre gradurile academice din sfânta Scriptură; aceasta va servi adecă în măsură mare spre aceea, ca să se dobândească pe sama seminariilor învățători de stoinici de ai sfintei Scripturi.

XIII. Să fie lucru sfânt pentru învățătorul întru propunerea sfintei Scripturi, ca nici când și întru nimica să nu se abată dela obșteasca învățatură și tradiție a bisericii. El firește că va chema întru ajutoriu toate rezultatele acelea ale științei acesteia, la cari a ajuns sirguința cercetătorilor mai noi, dară va nebăga în samă aserțiunile cuatezate ale învitorilor. El se va apuca numai de tractarea cestiuilor acelora, tractarea cărora servește spre înțelegerea și apărarea Scripturii. El în sfârșit chipul său de a propune îl va lăsa, să fie povățuit de regulile acelea pline de înțelepciune, cari se cuprind în epistola enciclică „Providentissimus”.

XIV. Iară alumnii le caută, să suplinească cu diligență privată, ceea ce va lipsi prelecțiilor din școală spre învățarea științei acesteia. Timpul e adecă prea scurt spre aceea, ca învățătorul să poată propune amănunțit istoria sfintei Scripturi întreagă; să li-se statorească deci în fiește-care zi un timp anumit, în carele ei să continue cu luare aminte cetirea L. V. și N., și în lucrul acesta va fi foarte bine, dacă ei vor folosi oare-care comentariu scurt, carele să fie potrivit spre a limpezi texturile mai întunecate și spre a explica pe cele mai grele.

XV. Din studiul biblic alumnii, mai înainte de ce s'ar putea promova dintr'o clasă într'alta și mai înainte de ce s'ar putea hirotoni, să se supună ca și din celealalte științe teologice unui examen, pentru ca să se vază, ce folos au avut din prelecțiile ținute în școală.

XVI. În toate academiile fiște-care candidat spre gradurile academice teologice va răspunde la câteva întrebări din Scriptură ținătoare de introducția istorică și critică și de esegeză, și va dovedi prin ezamen, că are cunoștința îndestulătoare a tâlcuirii, a limbii evreiești și a celei grecești biblice.

XVII. Celor-ce studiază sfânta Scriptură, să li-se lege de suflet, ca ei afară de tâlcuitori să cetească scriitori buni, cari tratează despre lucruri, ce sunt în legătură cu studiul acesta, bună-oară despre istoria ambelor Legi, despre viața lui Hristos Domnul, despre viața Apostolilor, despre drumurile și peregrinările palestinene, din cari vor putea să-și câștige ușor cunoștința locurilor și obiceiurilor biblice.

XVIII. Spre acest scop să se facă după putință în fiște-care seminar câte o bibliotecă mică, în carea alumnii, să aibă la îndemână cărțile de felul acela.

Acestea le vom și le poruncim, pe lângă ori-ce alte dispoziții contrare.

Dat în Roma la sf. Petru sub inelul Pescariului în 27 Martie 1906, al treilea an al Pontificatului Nostru.

A. Card. Macchi.

Pentru limba românească. — Neobositul dn N. Iorga, a cuprins în un volum de 155 pag. toate actele relative la lupta pentru limba românească, începută la 13 Martie n. în București și apoi reslătită și prin alte orașe din țară. Motivul acestei puternice și sănătoase acțiuni l-au dat societatea damelor „Obolul”, care a anunțat done reprezentării în „Teatrul național”, cuprinzând o piesă românească și trei piese franceze cu un caracter foarte puțin clasic.

Sindentimea a protestat cătră acestora, făcând scandal în sara reprezentații și astfel zădărnindu-o. Mișcării studentești i-s'a alăturat oșmenii de litere, în frunte cu distinsul profesor A. C. Cuza dela Iași, și având alături pe Coșbuc, Vlăhță ș. a. cari au ținut o adunare de protestare în București, vorbind Siavici, Delavrancea ș. a. — S'au organizat și șezători literari prin provincă. Iată de pildă, ce ni-se scrie din Galați:

„Aici am avut o serbare literară-naționalistă foarte frumoasă, anume: Mercuri a venit în orașul nostru Iorga împreună cu St. O. Iosif, Sadoveanu și E. Gârleanu (Emilgar) și au ținut o șezătoare literară. Iosif, Sadoveanu și Emilgar au cetit din scrierile lor, iar Iorga a ținut un discurs naționalist, panromânist, foarte important.

„După serată li-s'au făcut ovațiuni, mai cu samă de cătră studenții universitari și elevii dela liceul nostru, pe urmă dela literații și căți-va prieteni la amicul Aurel Bunea, la un păhar de vin; iar Joi la amiazi „am luat dejunul” împreună, după care i-am petrecut cu vaporul până la Brăila, de unde au plecat la București. — După sărbătorile Paștilor vor continua șezătorile literare-naționaliste și în alte orașe. E vorba să se formeze grupări naționaliste-culturale, cari cu timpul să dea culturii — în genere ori-cărei manifestări a vieții poporului românesc, un caracter mai naționalist, ca astfel să putem ajunge unitatea culturală a neamului, pe care politicianismul îngust din ziua de astăzi o împedecă.

E mare necesitate ca lupta începută de dl Iorga să ajungă la un rezultat cât de modest, pentru-că aici e prea multă lume, cu desăvârșire blazată, indiferentă la tot

ceea-ce este național, și mai cu samă față de românii din afară de regat, pe cari nu numai că nu-i cunosc, dar chiar li urăsc, și aceasta o fac nu numai cei de origine levantină, dar și de acei, ce se zic, că-s români de baștină.”

CORESPONDINȚE.

Sinoadele protopopești.

— Tractul Almașului. —

— 8 Aprilie 1906.

În 4 și 5 Aprilie a. c. s'a ținut în Almașul-mare sinodul de primăvară a preoților din tract, împreună cu misiuni pentru popor și adunarea învățătorilor din tractul Almașului, cari toate au și succes pe deplin, luând în conziderare destoinicia conducătorului.

În 4 Aprilie a. m. M. On. Florian Petran, v.-protopop onorariu și parohul Almașului-mare, a făcut oarele în biserică, la finea cărora a predicat dânsul despre patimile Domnului Isus Hristos suferite singur din iubire față de neamul omenesc prin care ne-a deobligat pre noi la iubire față de Dumnezeu — și a pregătit poporul adunat în număr foarte mare pentru misiuni îndemnându-l la cercetarea bisericii și pocăință ade-vărată.

La amiazi a sosit P. O. D. Protopop, On. Ioan Galiș, preot în Cuzăplac și On. Eugen Șancu, preot în Nireș și s'a început munca grea dar atât de rodnică a misiunilor servind inseratul P. O. D. Protopop, la finea căruia On. Eugen Șancu predică despre datorința fie-cărui creștin de a-se mărturisi — iar la finea acesteia în contra programului

FEUILLETON.

Assuridilili.

— Humorescă, după R. H. Greinz. —

La câștigarea povestei mele, am ajuns într'un mod de tot particular și curios.

De nu se întâmpla, ceea-ce faprice s'a întâmplat, poate că și astăzi m'aș mai afla între cei „tâinic logodiți”, adică într'o stare de echilibriu labil carele nu se numără chiar între plăcerile vieții acesteia pământeste.

Ei da! Acum văd, că vatăm cele mai primitive regali ale buneii cuviinței! În primele șire cerc, a vă câștiga interesul pentru intimele mele relațiuni, și încă nici nu m'am recomandat.

Numele meu e: Sever Langu, *Dr. med. univ.*, asistent la institutul patologic, docent privat la universitate, cu cele mai frumoase speranțe de a deveni încă în decursul vechului acestuia „extraordinar”. Așa dară respectabilă persoană. Drăguța mea, mică soțioară, a bună samă, nu cam vrea să o recunoască asta totdeauna.

De șese luni sum fericitul soț de căsătorie. Am trecut deja peste lunile de miere, și până acuma am avut „numai” trei scene casnice. Aceste din urmă vreau să le mărturisesc aici sincer.

Întâiu. Cu toate deslășirile detaiate ale nevestei mele cu dantelele „crem” dela pălăria ei de vară, nu le puteam afla „colosal” de „chic” și „de tot originali”. Lucit

(armare): o zupă prea sărată și friptură arasă, patru oare de busunflare după amiazi și numele de barbar fără gust. Cătră sara împăcare. *Spesele*: Done biște pentru operă. Nevasta mea, de sine să înțelege cu nona palarie cu dantele. Eu topit în admirație.

A doua: În lipsa unei soacre, Paula mea imi aduse la casă un respectabil cotoin de Angora, căruia eu, a bună samă nu cam măgulitor i-am dat titula de „bestie”. Motive: Cleptomanie incurabilă și pe toate mobilile peri din pielea lui. Cu ocasiunea aceasta am avansat dela numele de barbar fără gust, la ceta de barbar fără iuimă. O zi întreagă de stabilă busunflare. A doua zi apropiere de împăcare și de o parte și de alta. Sara vine soacra la vizită. Comedie mișcătoare alor doi soți înamorați! Pentru lumea din afară eram amândoi una, solidari, rășboiul intern însă să continue și a treia zi. Pace. *Spese*: Un eventualu nou. Cotoinul contractual își are locul în colțul casapelei. . . . Am un amic bun și vechiu, apotecar de profesune, pe carele de mult nu l-am mai cercetat. Oare dacă ași mai vedea de dânsul vre-odată cu o anumită ocașiune?..

A treia: Am făcut pe viață, pe moarte curte grațioasei doamne a judelei de tribunal! „Și numai de șese luni însurat!? Așa un — barbar!” veți zice.

Mă rog, atimabilelor, ascultați-mă, înainte de a mă spânzura. Doamna judelei era adevărat cea mai intimă amică a nevestei mele. Asta n'ar fi nimic în sine, dacă Paula mea nu sta să joare, ca pe sfânta-evangelie pe tot, ce zicea amica-sa, și dacă eu nu ași fi prevăzut, că în timpul cel mai apropiat, doamna judelei va comanda în toată casa noastră. Oă doară până acolo ajunsese

lucrul, că ori-ce ziceam eu ici și colo câte-odată, frumoasa doamnă Laura Balea mi-s'a aducea înainte ca ultima instanță.

În urmă asta imi trecu peste răvaș. Dacă-i vorba de „pantof”, apoi mai bine să stai numai sub unul decât de-odată sub doi. Începui, să mă gândesc, cum să-mi răsbun.

Din copilărie am fost cam greoiu la cap, și n'am suferit de idei și inspirațiuni subite și momentane. De aceea istoria asta imi cauza nu puțină batere de cap.

Într'o sară, să înțelege, că cu concesiunea nevestei, mi-a succes a mă străcura și eu într'o companie de judecători de popice, unde tocmai să puse cep la un butoiu de bere „Salvator”. Nevasta mea era invitată la doamna Laura Balea la theă. Simțeam formal, cum imi șiniesc nrechile. Oare ce progrese noue de dresură mai înaltă a sotului iubit făcea Paula în sara aceasta la instructoara sa?!

Mai bine mă despart, decât să mai sufer această predominire de tutorat! m'am decis la al treilea păhar de „Salvator”. La al patrulea imi veni o idee de salvare, încât de bucurie am erupt într'un adevărat urlet de Indiani, așa cât prietini mei spăriați erau serios îngrijați, că m-a apucat dintr'odată o furie de persecuțiune.

Ideia într'adevăr, că și merita o împărăție. Chiar în ziua următoare a și fost pusă în activitate. Și lucrul nici nu a fost așa de eu greu, pe cum mi-l gândeam la început, pentru-că doamna judelei în adevăr e o drăgălașă femeie.

Întâi fețe cam uimite a Paulci mele și a doamnei Laura! Paula socotea să ieie lucrul că o glumă mai mult sau mai puțin

altcum satorit, considerând timpul scurt de 2 zile și lucrul mult ce era de isprăvit a predicat On. Ioan Galiș, despre înșămătatea mărturisirii și cum trebuie făcută ca aceea să fie spre mântuirea sufletelor.

După inserat cetindu-se rugăciunile dinainte de mărturisire s'au început mărturisirile.

Mărturisirile au decurs până sara după 7 oare, când iarăși preoții și poporul s'au adunat în biserică servind P. O. D. Protopop, Paraclisul Prea Curatei Vergure Maria, cerând prin rugăciunea aceasta prea frumoasă ajutorul și scutul Maicei Domnului asupra lucrurilor oboșitoare dar mântuitoare.

La finea Paraclisului P. O. D. Protopop, a răpit inimele tuturor, a poporului și a inteligenții adunate în număr atât de mare încât biserică foarte spațioasă nu i-a mai încăput, cu predica sa despre pocăința adevărată, carea numai în sânul bisericii catolice singure mântuitoare se poate ajunge. Constat atâta ca aceasta predică deși a ținut preste o oară pe nici unul din ascultători nu i-a oboșit, ba mai vărtos considerând învățăturile frumoase din acea, cu oare-careva părere de rău s'a observat, că oratorul vrea să o finească. La finea predicii s'au început iarăși mărturisirile. În 5 Aprilie la 6 oare s'a început utrenia cu S. Liturgie servind părintele Protopop și părintele Galiș. După priceasnă a predicat părintele protopop despre Sânta cuminecătură, după carea toți cei mărturișiți în număr aproape la 400 inși s'au cuminecat. Sub decursul liturgiei a fost înălțător a anzi corul în două voci a țârenilor din Almașul mare, înființat și condus de destoinicul învățătoriu Vasiliu Idu. La finea S. Liturgiei tânărul preot On. Victor Simoc a predicat despre post, fiind aproape singurul păcat, care e încuibat în parohia

Almaș, adecă neținerea postului. După aceasta predică s'au mai cetit rugăciunile de înainte de mărturisire, s'au ales de confesori On Ioan Galiș, Eugen Șiancu și Ioan Simoc, apoi s'au mărturișit toți preoții tractuali, docenții curatorii bis. și reprezentanții parohielor.

După terminarea misiunilor poporali s'a început ținerea ședinții sinodali. Toți membrii sinodului și popor mult din Almaș s'au adunat la biserică, pentru a fi de față la sinod.

Peședintele sinodului P. O. D. Protopop, prin o cuvântare aleasă deschide ședința sinodală și face raport despre schimbările din tract. După cari trecând la ordinea de zi s'au adus mai multe hotărâri de interes public și tractual.

După sinod s'au ținut adunarea învățătorilor sub conducerea presidentului Gregoriu Dobocan, învățătoriu în Sân-Georgiul-de-meseș. A dizertat cu mult succes Alesandru Olariu despre beție, Teodor Vlaic despre pomărit, dar mai ales Mihail Ogrecan despre foloasele școalei.

— 4. — g. —

Sfințire de biserică.

Slimnic, 22 April 1906.

Azi a fost consacrată frumoasa biserică de aci, unde credincioșii au să aducă rugăcini ferbinți, și la altarul cărnii au să-și depună durerile și plângerile, cerând dela bunul Dumnezeu, să le trimită binecuvântare și ajutor în năcazuri.

Cu câtă bucurie am plecat și noi, să luăm parte la acest act solemn, cu atâta dragoste am fost întâmpinați între hotare de un banderiu din 20 călăreți în frunte

cu zelosul învățător al Slimnicului Nicolau Stănilă, din partea cărnii am fost salutați cu niște cavinte calde și adânc simțite. La care a răspuns harnicul și neobositul protopop al Sibiului Preaon. Nicolau Togan, espunându-și bucuria, ce o simte în aceste momente fericite, mulțumind tot odată pentru întâmpinarea cea frumoasă, care i-au făcut-o. Între sunetele clopotelor, cortegiul plecă spre sat, până la locuința noului preot, On. Domn Ariton Păculea, care avea să fie introdus astăzi în noua parohie, și acest eveniment a ridicat încă mult înșămătatea zilei. Fiind timpul înaintat, preoții îmbrăcați în ornate bisericești, au plecat dela casa parohială la biserică, unde îndată s'a început serviciul divin. A servit Nicolau Togan, protopop în Sibiu, preoții: Ananie Decei, Hamba, Dionisiu Aaron, Gurariului, Nicolau Pop, Hașag, Dionisiu P. Decei, Orlat și Ariton Păculea.

După utrenie Preaon. protopop prin o vorbire instructivă introduce pe noni paroh, predându-i cheia, simbolul puterii și evangelia, șabia apărării, îndemnându-l ca în tot timpul să vestească cuvântul lui Dumnezeu. Noul introdus emoționat și pătruns de măreția oficiului, cari îl i-a asupra sa, promite că se va nizuși a corăspunde oficiului său. După acestea a urmat sublimul act al sfințirii, cu rugăciunile lui înălțătoare de inimi, cu încușurarea de trei ori a bisericii, stropirea zidurilor cu apă sfințită, și cetirea celor două-spre-zece evanghelii, după care a urmat s. liturgie.

După s. evanghelie, On. Dionisiu P. Decei, a ținut o preafrumoasă predică mulțimei ascultătoare, arătând prin alese cuvinte „rolul bisericii la poporul nostru“, îndemnându-l ca în toate năcazurile vieții, aci să-și afle mângâierea la sfântul altar, unde

succesă; prietina poate, că îl credea de o ironie. Eu însă cu cât stăruii mai tare în adorarea mea, cu atât începui a câștiga mai curând impresiune asupra cochetei doamne.

Trei săptămâni întregi mi-am continuat stăruițele mele. Apoi urmă o puternică aguduitură casnică. Nevasta-mi topită în lacrimi. Cele mai amare imputări. Așa de tare s'a aflat ea înșelată cu mine, cum n'ai sta să crezi! Chiar și cotoiul căpătă unele trântituri. Doamna judecătoreasă fii gradată „la starea de o persoană falsă și nemernică“, și eu din nou osândit de un om fără de gust.

De atunci Paula, totdeauna, când doamna judecătoreasă se anunță, regulat dă ordin, să spună, că nu-i acasă. Dacă din întâmplare ls și eu acasă, atunci la tot sunetul de clopoțel mă încuie, numai ca nu cumva, la un moment neobservat, să mă străcur pe coridor, și așa să aflu ocaziune a da față cu acum dușmana sa de moarte.

Tacit (urmăre): Victorie completă și ajungerea țintei dorite de mine. Spese: Nimic. Studiez acum la o predică morală, de mare înșămătate, cum să-i esplic nevăstuții mele — când e jaluză e și mai drăguță — cazul cu Laura Balea cu deducțiunile necesarii pentru buna noastră înțelegere pe venitor. Dar iar m'am socotit, să mai amân treaba asta până mai târziu, ca nu cumva eșind comedia mea la iveală, să urmeze ceva și mai rău.

Dar acum în fine tot trebuie să urmeze istoria, cum adecă am ajuns la nevasta mea. Vezi așa pățâști, dacă nu ești literat, ci asistent patologic, le lei adecă toate întors și fără rând. Dar istoria asta este încă

în viață, de care mă acuși. Alta sigur că nu mai fac!

Pe pagina 1037 din cartea de adrese sub litera S. să află numele Laurentiu Salciovau, fabrică de tutun și import de specialități esterne. Strada poetului Nr. 7. până la 9. Așta-i soorul meu. Paula e unica sa fată. Mama nu mai trăiește.

La un pic-nic academic, făcând cunoștință la oaltă, ne-am amorizat numai decâr, cum de comun să întâmplă cazul acesta și la alte pic-nic-uri. Dar apoi lucrul să deoaltă și pătrunde mai afund.

La întâlvirea în teatru — eu adecă cu astuție de vulpe brodisem treaba așa, să capăt loc lângă aleasa mea — ne-am logodit în secret, se înțelege. Taicau, trebuie să știe nimic despre asta, că grozav s'ar supăra! El adecă e un adept și părtinitor a curei pe cale naturală, și nu poate vedea în ochi pe nici un medic și metoadele lor! — Frumoase și mângăioase prospecte!?

Îmi făcusem planul aventurios, de a mă introduce în casa Dlui Laurentiu Salciovau sub oarecareva alt titlu de profesiune, a câștiga pe soorul „în spe“ cu asalt, și apoi a eși pe față cu coloarea. Îmi și făcusem o listă întreagă de profesiuni, dela virtuos în violină, până la cela de pielariu și alte gradațiuni grațioase. Mai mult succes îmi promitea rolul de posesor de plantațiuni de tutun în Cuba.

Paula însă nu voia să știe nimic din toate acestea. Logodna noastră era pe aci să-și serbeze aniversara și noi ne aflam încă tot numai acolo, unde am rămas în sara aceea de teatru. Afară de unele epistole, a căror espedare se făcuse sub cele mai grele dificultăți, întâlvirile noastre personali

le puteai număra pe degete și totdeauna erau calculate numai pe câteva minute.

Sponza mea din zi în zi deveni tot mai timidă, și în urmă nu mai voia să știe nimic de nici un renderorus că taică-s'o și așa căpătase ceva suspiciune, și ea de frică numai putea dormi nici o noapte în liniște.

O ultimă întâlvire am mai câștigat dela dăusa. Cu ocaziunea aceasta apoi eram să se ieie definitive hotărâri, că oare cu sfat ar fi a mă încumetă să intru în spelunca leului, ori ba.

Despre loialitatea pentru aceasta momentosă consultare, multă vreme nu ne puturăm uni, și chestia aceasta cauză o schimbare aprigă de depeșe de mai multe săptămâni.

În urmă am învins eu cu propunerea mea: La trei oare după amiază în sala assiriană a muzeului! Acolo a bună samă nu ne va conturba nime. Mai încolo să putea presupune cu siguritate, că dl Laurentiu Salciovau, pe lângă importatele sale țigări de Havana, nu să va mai interesa și de anticele sculpturi assiriane și babilonice. Era evident, că aceste două genuri de interese să esclud, așa zicând, împrumutat unul pe altul, și prin urmăre tăicuța nu va însoți pe fică-sa la muzeul assirian.

Era o zi de vară cu zădăf înădnșitor. Deja la done oare eu eram în sala assiriană. Servitorul mă măsură cu ochii, zimbând. Ce Doamne, gândesc în mine, doară nu are și asta ceva prepus?

(Va urma.)

Împărații și principii lumești își pleacă genunchii și-și desvălesc durerile, suferințele și muștrările inimii înaintea „Împăratului împăraților”.

La finea s. liturgii Preaon. protopop, multămește tuturor aceloră, cari prin sprințul lor atât moral cât și material, au contribuit la înălțarea frumoasei biserici și a festivității acestei zile mărețe.

Ambele vorbiri au avut efect asupra mulțimei. Ochii tuturor erau ațintiți asupra vorbitorilor, de pe fața tuturor s'a putut observa mulțămirea.

Între persoanele, cari au luat parte la serviciul divin, pe lângă mai mulți învățători, am observat pe preotul ev. lut. local Multon, Johan Plattner și pe Stim. Domn Oswald Nemetz, notar local.

Laudă și cinste se cuvine harnicului și credinciosului popor din Slimnic, care pe lângă toată pușinătatea lor, au arătat, că unde este voință tare și credință în Dumnezeu, este și putere.

Servească de exemplu și altor credincioși, harnicia acestui popor și defe Dumnezeu, să ne mai întâlnim la atari acte solemne.

Prietinii.

Din America.*)

Cleveland O., 31 Martie 1906.

Stimate Domnule redactor!

Să apropie Paștile, și DVoastre aveți a le sărbători cu bucurie, cu desfătare, dar nu toți. Mulți vor uda colacul Paștilor cu lacrimi de durere, căci va fi lipsind unul sau altul din sinul familiei, va fi dus de parte în America. Ei! dar starea emigratului român, este cât să poate de deprimătoare, considere-să pe ori și care teren.

Să o considerăm trupește:

Cu durere trebuie să constați, că nu cu mult e superioară stări trupești a unui nu zic cuvântul că mi-e rușine! — Mi-e rușine și mă doare!

Închipueți, Domnule o casă cu dou-trei etaje. În ea locuiesc 40—60 oameni, unii lucră ziua, unii noaptea, toți locuiesc amestecați. Nu s'a sculat bine unul din pat, și se trănțește al doilea. Pentru curățirea odăilor, spălatul vesmintelor, fierțul mâncării, spălatul farfuriilor, sunt 2—3 muieri. Acuma Vă puteți închipui curățenie și stare de lucruri cuvințioasă. Apoi de cugetăm, că oamenii aceștia locuiesc îngrămădiți câte 6—8 într'o odaie, unde abia pot locul cinstit doi inși, iar alții locuiesc prin podurile cășilor, numai să nu solvească mult, atunci aveți o idee despre starea lor!

Durere, dar tabloul acesta e real! Sărmanul Român! A fost odată căutați Români, pentru a fi duși la zidirea unui drum de fer, natural, înainte de a fi transportați la lucrări, medicul societății a examinat starea sănătății oamenilor. Le-a cercetat peptul, și din trei sute, nici unul nu a fost primit, nu numai, ci societatea aceea a zis odată pentru totdeauna, că la lucrările sale primește toate neamurile, numai Români, nu!

În unele orașe și sate, viața lor nu seamănă a viață de om. Să lipsese de toate,

*) Întârziată din lipsa de spaț.

numai să aibă bani și de băut. Beția într'unele orașe a ajuns la culme. Cășile, unde șed Români, le cunosc așa: Unde se văd mai multe butoaie de bere îngrămădite, acolo locuiesc Români! Asta e fapt dureros!

E drept că nu sunt numai Români așa, ci și alte popoare, dar acuma toate se pun în cărea Românilor.

În cele sufletești, Românul lasă și mai mult de dorit!

Au păcat de moarte și sunt responsabil preoții și învățătorii de pe la noi din Ungaria, despre starea dejositoare și despre ignoranța crasă, ce domnește între poporul român. Aici în patria libertății să vede ce plătește un om. Are la dispoziție tot ce voește, poate alege după plac binele ori răul, nime nu-l constringe a face bine. Pe cum își va așterne așa va dormi. Sunt unele părți bine îngrijite, sunt sate, a căror locuitori sunt fala neamului român, dar majoritatea Românilor, trebuie încreștinată! M'ați înțeles! Acest rău numai prin o organizare bună, prin o lucrare intensivă să poate depărta. Aici ar avea preoții misiunea sfântă de a fi vrednici următori ai apostolilor. America este un curânt, care îmbară pe mulți. E așa ușor a câștiga, ușor a ajunge la bani. Preotul, la început va avea a să lupta cu mari greutăți, și de aceea să recomanda preoților ceilibi să nu pregete a veni în America, căci aci liberi de grijurile lumii vor putea mai ușor duce la bun sfârșit organizarea Românilor, și merite își vor putea câștiga și înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor și a neamului nostru.

Organizat-am pe aici mai multe comunități, și toate trebuie să aibă un viitor, cum numai să poată mai strălucit, dar toată zoala mea va fi zădărnice, dacă episcopatul nostru nu va auzi glasul celui ce strigă din marea pustietate a Americii. Copiii cer pâine și nu e cine să o sfărime. Eu apelez la inima preoților tineri zeloși pentru mărirea lui Dumnezeu și a neamului. Să se înroleze sub steagul crucei, să ceară dela episcopatul nostru, să-i trimită în America, teren mare de luptă, să deschide înaintea lor, greu e drept, dar la urmă toate au să luvingă. Mântuitorul Nostru a avut Apostolii săi, cari nu prea să uitau la comoditățile proprii, și așa au putut duce lumea la creștinism.

(Va urma.)

ELECTORALE.

Prima zi.

Duminecă a fost prima zi de alegere. S'au făcut alegeri în 53 cercuri, în 38, au fost reușit independenți, între aceștia Apponyi și Kossuth, — în 6, constituționali, 1 democrat și 3, sârbi naționaliști: Mihail Polit, la Chichinda, Ioan Manojlovici, la Ozora și Ioso Marisici, la Törökbecse. Toți aceștia sunt deputați noi, cari n'au fost în sesiunea trecută. În 4 cercuri e balotaj, în 2, între naționaliști și independenți. Și în celealalte 2, balotajul au fost provocat de naționaliști, cari însă au rămas în minoritate. Se vede, că lupta s'a dat cu toată

puterea. La Cehul-Silvaniei nu s'a putut ține alegerea, fiindcă, — după ziarele magiare, — afară de president și un membru din comisiune, toți ceilalți și-au dat dimisia, sub cuvânt, că presidentul a lucrat într'acolo, ca partidul kossuthist, să nu poată pune contracandidat naționalistului Gheorghe Pop de Băsești.

Telegrama spedită nouă, glăsuște astfel:

„Noi în mare majoritate, presidentul comisiunii a abzis, alegerea s'a amânat.”

E evident dar adevăratul motiv: Convingându-se partida contrară de majoritatea alegătorilor români, cari cu entuziasm au mers, să aleagă pe venerabilul president al partidului național român, au iscodit ceva motive pentru împedecarea acestei frumoase manifestațiuni. Comisia electorală centrală va pune alt termin, când nu ne îndoiim, că frații nostri se vor purta tot așa de brav.

Ziua a doua.

Asupra acestei zile n'avem știri complete, vom împărtăși pe celea primite până acum.

La Arpașul-inferior a fost acclamat dr. Nicolae Șerban, cu program național. La Vinț a fost ales dr. Iuliu Maniu, iar la Ighiu dr. Alesandru de Vajda Voevod, doi dintre cei mai distinși membri ai partidului național român, bărbați tineri, dar plini de ideale și sentimente mărețe. Amândoi vor face de sigur fală parlamentului.

În jurul acestor alegeri s'a deslănțuit toată puterea contrarilor, spre a le zădărnici, nu-i mirare deci, că și din partea noastră s'a desvoltat cea mai intensivă acțiune, lucrându-se din răsputeri cu toate mijloacele legale și constituționale. Fiecare zi ne aducea știri tot mai îngrijitoare despre feliuritele presiuni și uneltiri, ce se făceau de tabăra contrară, pentru reușita lui Jeszensky secretarul dela reuniunea agrară, pe cari partizanii săi îl prezentau, ca pe un bărbat cu celea mai întinse cunoștințe, absolut necesar în parlament. Bravii nostri frați din cercul Ighiului, au tras dungă peste tot planul lor, le-au dovedit, că a trecut timpul de a umplea parlamentul cu deputați aleși în cercurile românești. Partidul independent din comitatul nostru și-a dislocat în cercul Ighiului pe mai mulți membri marcați, spre a lucra în favorul „candidatului coaliției, a acestui bărbat rar de mare cultură, dorind să dovedească și în chipul acesta seriozitatea și intimitatea dintre partidele coaliționiste.” Durere! Luni la 5-20 d. a. am primit dela Ighiu următoarea depeșă:

„Vajda reușit cu 444 voturi, contra Jeszensky, care a primit numai 275.”

Când telegrama aceasta a fost afișată la redacția noastră, publicul numeros, care aștepta impacient

știri despre alegeri; a erupt în acclamări des repetite și imediat s'a spedit dlui Vajda o telegramă de felicitare în numele românilor din Blaj.

Față de candidatul din cercul Vinț, distinsul și mult apreciatul nostru avocat arhidiecezan Dr. *Iuliu Maniu*, noi Blăjenii — o spunem cu fală — am arătat o dragoste și alipire, de care puțini bărbați s'au învrednicit.

Inteligența română din cercul Vințului, a desvoltat într'adevăr o puternică acțiune spre a asigura reușita candidatului naționalist, având să lupte cu presiunile oficioase și cu toată ceata de slujbași administrativi, cari ca și un puhoiu, s'au revărsat peste satele românești, cercând în tot chipul să momească pe alegători, să nu meargă la alegeri, știind, că e foarte greu a le cere, să nu voteze cu dr. Maniu.

Între corteșii lui Erdöss Ármánd (mai înainte Eibenschutz) cea mai tristă figură o făcea un preot catolic, îmbrăcat în reverendă și cu peană în pălărie, care însoțit de solgăbirae, umbla prin cerc. La Blaj, unde a fost zărit într'o zi, i-s'au făcut călduroase acclamări (!) Tot aparatul administrativ pus însă în mișcare, s'a dovedit de neputincios, față cu sentimentele naționale și de vrednicie trezite în inimile alegătorilor români.

Un tablou neuitat a prezentat intrarea sărbătorească a alegătorilor în Blaj, Duminecă înainte de prânz, pe o ploie, ce continua din sara premărgătoare. Damele române din Blaj, a acoperit pe alegători cu flori și acclamările entusiaste ale publicului, i-a însoțit până la gară. De asemenea a fost marea manifestarea de simpatie a publicului blăjan față de dr. Maniu, pe care l-a însoțit la gară, aclamându-l și aruncându-i flori.

Luni toată ziua, piața înaintea redactorului nostru era plină de curioși, cari așteptau nervoși, dar cu încredere sosirea știrilor, cari, parcă întârziiau anume, neputând ajunge nimic la telefon.

Prima telegramă a sosit la 3 oare și vestia o majoritate de 220 voturi față cu jidanul dela „Egyet-értés”. Entuziasmul a început a crește. O altă telegramă sosită la 4 oare întâria vestea aceasta. Depeșele, cari se succedau mereu, vesteau mereu majoritatea aceasta, măbind entuziasmul tuturor. Musica unui circus, ce se așezase în piață, a început dela sine să cânte piese naționale. La 8:30 sosește ultima știre: „alegătorii lui Maniu sunt în majoritate absolută, însuflețirea e mare, izbânda e a noastră”. La sosirea acestei știri nu mai era nici o îndoială de succesul nostru, mai era o singură temere, întervenirea vre-unui incident provocat cu intențiune pentru zădărnicierea închierii alegerii. Cu toate aceste publicul a început a ilumina ferestrele și a se pregăti

pentru primirea deputatului și a alegătorilor săi. Dl protopretor sosit la 1 oară noapte a oprit foarte nervos un conduct de torțe, ce se proiectase, și ori-ce aclamare a celui ales, sub prilej, ca să conturbă liniștea, deși nu durmia nime în Blaj, și pân să plece conductul dela gară, era $\frac{1}{2}$ 3. când fiind 1 Maiu, de altă dată începe să cânte muzica. L-am iertat, era ofilit sârmanul că nu ieșise ovreiașul său, despre a cărui reușită dsa era foarte sigur.

La sosirea deputatului, protopopul Bărbat i-a adresat un entusiast salut, iar damele române și meseriașii i-au prezentat doue admirabile buchete. A răspuns deputatul adânc emoționat, mulțumind pentru această nouă manifestație. Conductul întreg apoi, în frumoasă ordine, cu muzica în frunte a mers la curtea economică a dominiului mitropolitan, unde alegătorii au fost ospătați. S'au încins frumoase dansuri naționale, jucând țaranii plini de veselie și ridicând cu fală steagurile albastre, pe cari le-au dus și adus cu vrednicie.

La 7 oare toți alegătorii au petrecut pe dr. Maniu la cuartir, făcându-i entusiaste și neîncetate ovațiuni și apoi trecând prin stratele orașului în sunetul muzicii, s'au împrăștiat cătră casă, conștii și mândri de fapta bărbătească și românească, ce au săvârșit. Din 909 voturi date (de toate 1050) dr. Maniu a întrunț 558, iar Erdöss 351. După informațiile ce avem, numai 8. români și-au părăsit steagul și aceia presionați și amenințați.

Închiam aceste note cu salutarea devenită generală:

Trăiască Dr. Iuliu Maniu!!!

Ultime știri.

Până în momentul ultim sunt cunoscute următoarele alegeri din partida națională:

1. **Dr. Iuliu Maniu, Vințul-inferior.**
2. **Dr. Ales. Vajda Voevod, Ighiu.**
3. **Dr. Nicolau Șerban, Arpaș.**
4. **Nicolau Oncu, Iosășel.**
5. **Vasile Goldiș, Radna.**
6. **Dr. Ștefan Pop, Șiria.**
7. **Dr. Ioan Suci, Boroșineu.**
8. **Dr. Aurel Novac, Sasca-montană.**
9. **Coriolan Bredicean, Bocșa-rom.**
10. **Coriolan Bredicean, Oravița.**
11. **Dr. George Popovici, Lugoj.**
12. **Dr. Ștefan Petrovici, Zorlent.**

Noutăți.

Știri personale. Vasile Mangra, vicarul episcopesc ort. din Oradea-mare, a fost hirotesit de Episcopul Aradului ca arhimandrit.

Sinacale bisericilor ortodoxe române și-au luat începutul în Dumineca Tomei. La Caransebeș sinodul s'a prorogat, din cauza, că un număr de membri, ocupați cu alegerile dietali, și-au cerut concediu pe întreagă sesiunea.

Hymen. Anunțăm cu bucurie logodna ficelor protopopului nostru dela Morlaca, anume a dș. *Francisca L. Pop* cu Dr. *Andrei Pop*, și a dș. *Sabina L. Pop* cu Dr. *Vasile Crișan*, amândoi advocați în Huedin. — Sincere felicitări!

„Mănăstirea Argeșului” la București. La 7 Maiu v. societatea corală „Carmen” din București, va cânta partea I. și II. din capdopera măiestrului Murășianu, „Mănăstirea Argeșului”, cunoscuta baladă a lui Alexandri, aranjată în cor, cu soli și acompaniament de orestră. Ziarele de dincolo scriu foarte elogios despre activitatea muzicală a iubitului măiestru.

Dela Expoziția din București. În urma unei învoeli între ministrii de interne a României și Ungariei, dela 1 Maiu v. până la 1 Noemvrie v. se suspendează toate dispozițiile relative la prezentarea pașapoartelor pentru durata expoziției. Din București se anunță, că moștenitorul Franz Ferdinand al Austro-Ungariei și prințul Eitel Friederic a Germaniei, vor vizita expoziția.

În loc de anunțuri de logodnă. Dl Victor Tordășianu, referent consistorial și d-soara Eugenia Iovescu, profesoară la școala de fete a „Asociațiunii”, drept rescumpărare a anunțurilor de logodnă, dăruiesc pentru Muzeul etnografic al „Asociațiunii” 20 cor. fondului de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare 10 cor.

„Patria”, cassă de economii, societate pe acțiuni în Blaj. s'a înscris în șirul membrilor fondatori ai „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, cu taxa de 100 cor., vârsată la casa Reuniunii.

Paștile în Lugoj. Sub acest titlu primim o lungă corespondință din Lugoj, pe care n'am putut-o publica, fiind ocupați cu mișcările electorale. Estragem următoarele informații: „Pentru a deștepta inimile și a pune în vibrare evlavioasă simțimintele credincioșilor pentru o viață cu adevărat creștinească, și spre a pregăti inimile ascultătorilor pentru mărturisire. Ilustritatea Sa Episcopul a rostit la Florii, prima Sa cuvântare sacră, vorbind despre esistența lui Dumnezeu și relațiunea noastră față de El, ca Creatorul nostru. Esecutarea atât de precisă și conștientioasă a liturghiei lui Muculescu, a ridicat mult pietatea credincioșilor. La însărutul din Vinerea mare, Ilustritatea Sa luând mandia, a îndeplinit ceremonialul punerii în mormânt a Domnului Hristos, după care în fața poporului adunat în număr foarte însemnat, a rostit a doua cuvântare sacră, vorbind în cuvinte convingătoare, despre uriciunea păcatului și despre mijloacele de îndreptare și împăcare cu Dumnezeu. Un moment înălțător de suflete a fost, când după predică Ilustritatea Sa a coborât scaunul arhieresc, spre a se închina și săruta sfântul mormânt, pe când corul intona cu un farmec duos cântarea: „O Isuse”. Duminecă la 3 oare din noapte s'a început ceremoniile Învierii. La sta Liturghie a pontificat iarăș Ilustritatea Sa. Biserica catedrală destul de spațioasă, era ticsită de lume multă, între cari străini mulți. După evangelia citită în 6 limbi, a predicat Ilustritatea Sa despre religiuie și știință, pe cum și despre datorința noastră de a crede adevărilor propovăduite de Hristos și înțărte prin moartea și învierea Sa. Cu acest prilej am avut bucuria de a auzi nelntre-cutul cunimecar al prof. I. Murășianu: „Ochiul inimii mele”, cântat cu o precizie artistică, de un cor compus din 120 persoane. Conducătorul corului Ioan Ienea, teolog abs. s'a achitat de o frumoasă datorință în modul cel mai strălucit, prin felul în care a știut să-și validezeze niștințele și ostenețele sale nobile de a conduce o reuniune bine disciplinată, câștigând prin aceasta stima și recunoștința obștei și a celor mai mari. A doua zi de Paști într'un frumos și imponent cortegiu, în frunte cu Ilustritatea Sa, întreg poporul a eșit la sfârșirea țarinei.”

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare)

În fine, ca să lăpădați iacă numai așa mărturisirea unor oameni, cărora li-s'a încredințat examinarea unui fapt, și li-s'a impus să-și dea părerea, e tot una cu desconsiderarea mărturisirii omenești, de ori-ce auctoritate ar fi ea; pentrucă nu există nici un fapt în istoria sacră ori profană, ori în analele științei, care să se bazeze pe dovezi mai solide și mai puternice, de cum sunt acelea, cari nu numai că ne-au convins pe noi, ci ne-au prea convins prin evidența lor. Așadară nu vă mai provocați la superioritatea simțurilor voastre și a scepticismului vostru; și așa, să se pună odată capăt acestor certe zădarnice¹⁾ Astfel scriea Crookes în cartea sa despre forța psihică.

Articolul III.

Fenomene spiritiste.

Unii auctori impart fenomenele spiritiste în două clase: în fenomene fizice, la producerea cărora se recer forțe fizice, cum ar fi învârtirea meselor, ridicarea lor, etc.; și în: fenomene psihice, pentru îndeplinirea cărora se pretinde un agent inteligent, cum ar fi: răspunsurile, scrisoarea automată, etc. Alții din contră le impart cu Crookes în 13 clase. Noi vom urma împărțirea lui Crookes, reducând câteodată mai multe clase de ale lui la câte o clasă de a noastră.

Clasa I. De aci se țin mișcările corpurilor grele, fără să li-se aplice vre-o forță mecanică. Un caz de acesta ne prezintă Zöllner²⁾ petrecut în ședința din 6 Maiu 1878, la 11 ¼ oare a. m., fiind deplină lumină în sală. „Am ocupat loc“, zice Zöllner l. c., „ca de regulă, la masa de experimentare, împreună cu Slade. Vis-à-vis, în apropierea mesei de joc era o masă rotundă mică... de fag, de 77 cm. înaltă, diametrul suprafeței era de 46 cm., și greutatea ei de 45 Kg“.

Va fi trecut cam un minut de când ne-am fost pus la masă cu Salde și ne-am fost pus mâinile imprumutat peste olaltă, când masa cea rotundă a început să se miște încetșor, ce am putut vedea limpede amândoi pe suprafața mesei rotunde, carea se ridică peste suprafața mesei de experimentare, pe când partea inferioară a mesei nu o vedeam (din cauza mesei, la carea ședeau, adaug eu).

„Mișcările în curând au devenit mai mari, așa că masa cea rotundă s'a apropiat de masa de experimentare și s'a culcat sub aceasta, înturnându-și picioarele cătră mine. Nici eu, și pe cum se vede, nici Slade, nu știam cum se vor mai desfășura lucrurile, pentrucă în momentul următor nu s'a mai întâmplat nimica. Slade tocmai și-a luat tăblița să întrebe de spirite, dacă mai putem aștepta ceva, în care timp eu voiam să mă uit mai bine la masa cea rotundă, carea, dupăcum știam eu, era sub masa de experimentare. Dar spre marea mea mirare și a lui Slade, spațiul de sub masă l-am aflat gol, și masa, carea mai înainte o văzusem cu ochii, n'am aflat-o nicăiri prin odaie. În speranța, că iarăși va apărea, ne-am pus din nou la masa de experimentare, unul lângă altul, de laturea opusă a mesei, dela locul unde fusese masa cea rotundă. Am stat vre-o 5—6 minute în așteptare încordată, când Slade î-mi spune, că vede: puncte luminoase în aer. Deși eu, ca și de altădată, nu puteam să observ nimica, totuși involuntar m'am uitat și eu în direcțiunea, în carea se uita Slade; pe când mâinile ne zăceau pe masă peste olaltă; iar sub masă piciorul meu stâng se atingea mai în toată lungimea sa de piciorul drept al lui Slade, pentrucă eram strânși unul lângă altul, de aceeași parte a mesei. Uitându-mă în continu în aer în toate direcțiunile, îngrijat și mirându-mă tot mai tare, mă întrebă Slade, că nu văd eu aparițiile acelea mari de lumină? Și după-ce i-am răspuns că nu, am continuat a mă uita în direcțiunea privirii lui, cătră plafonul chiliei, dându-mi capul pe spate. Deodată văd la o înălțime de vre-o 5 urme masa dispărută mai înainte, cum se scobora cu repejune cu picioarele în sus, cătră suprafața mesei de experimente. Deși ne-am ferit capetele, eu în dreapta și Slade în stânga, ca să nu ne lovească masa, totuși ea, înainte de ce ar fi ajuns pe suprafața mesei de experimentare, ne-a lovit pe amândoi la o lature a ca-

petelor, așa că durerea produsă în laturea stângă a capului am simțit-o timp de 4 oare (acestea s'au întâmplat cam la 11° 30')“.

Al doilea exemplu fie dela Cesare Lombroso, din ședința din 5 Martie (Sâmbătă) 1892, ținută în Neapoli. Procesul verbal, ce s'a luat atunci, s'a scris de toți cei de față, și s'a publicat în „La tribuna giudiziaria, Nr. 12. 25 Aprilie 1892“). De față, la ședința aceasta erau: Cesare Lombroso, profesor de psihiatrie la universitatea din Turin; Tommaso De Amicis, profesor de sifliografie la universitatea din Neapoli; Federico Verdinois, ziarist; Ercole Chiaia, dr în medicină; Ernesto Ciolfi; media Eusapia Paladino.

„Profesorul Lombroso“, zice procesul verbal, „înainte de a se începe experimentele, examinează cu deamăruntul media, pe lângă azistința prof. De Amicis; apoi examinează cu toată acuratețea chilia, măsuța și cele 8 scaune (căci numai mobilele acestea erau în chilia de 3½ per 4½ metri). Încuia ușile chiliei, luă cheile, și înfundă găurile cheilor cu hârtie. Media Paladino s'a așezat la măsuță, având de-a dreapta pe profesorul Lombroso. iar de-a stânga pe prof. De Amicis: toți trei se țineau de mâini. Chiaia, Verdinois și Ciolfi au șezut unul lângă altul, departe de măsuță. Chilia era luminată pe deplin cu o lampă de gaz, ce atârna în mijlocul chiliei“.

„După vre-o zece minute începură îndatinatele ridicări-mișcări ale măsuței, până la ridicarea ei totală dela pământ, la înălțimea de 30—50 centimetri, rămânând suspendată în aer 5—8 secunde. Cănd cavalerul Chiaia dela forța, carea lucra sub numele lui John, să facă să se constate la deplină lumină formarea unei umflături sau corp articulat (ital. arto) sub haina (le gonne) mediei, măsuța răspunse cu sistemul alfabetic, că: da și apoi completă cu bătatările: a sini. Atunci toți strigarăm: Suntem asini (măgari)? Măsuța răspunse, că: nu, și continuă să completeze cuvântul: a sinistra, făcând să înțelegem, că forța ar fi produs fenomenul de partea stângă, lângă prof. De Amicis. Era o probă evidentă, că cuvântul a sinistra nu era reflexiunea cugetului a nici unuia din cei de față, dupăce nici unul nu s'a caștat la așa ceva“.

„Pentru mai mare siguranță, în contra ori-cărei înșelăciuni posibile, profesorul De Amicis ținea cu o mână picioarele, și cu cealaltă genunchii mediei, și profesorul Lombroso încă se scoală în picioare și se pune de-a stânga mediei Paladino, ținându-i mâinile în ale sale. Chiaia, Verdinois și Ciolfi stăteau în picioare la spațele celor doi profesori așteptând și ei fenomenul, care după câteva minute de așteptare încep să se producă, prin ridicarea unei margini dela haină, și prin umflarea ei. Profesorul Lombroso cercă să prindă umflătura aceea misterioasă, în repetite rânduri, dar ea cu aceeaș repejune dispărea de sub mâna lui“.

„Rămăserăm deci câțva timp așteptând să se reproducă fenomenul, și profesorul Lombroso întrebă, că pentruce nu se reproduce mai iute, dupăce doriem cu toții, cu toată puterea voinții noastre; la ce unul din cei prezenți făcu observarea, că rezultatul acesta negativ nu era o dovadă mai puțin însemnată, decât dovada pozitivă, pentrucă printrânsa se dovedia: că, agentul care lucra, era cu totul strein de voința celor-ce formau cercul, și dovedia o voință externă și independentă“.

„Într'aceea prof. Lombroso apropie de ceafa mediei Eusapia un magnet puternic (pe care l-l adusesese cu sine împreună cu doi dinamometri), ca să constate influința asupra sistemului nervos, în momentul acela de mediumitate; dar nu putu constata nimica special. Până atunci prof. De Amicis băgă de samă, că un scaun de parte de 30 de centimetri de-a stânga mediei venia de sine cătră aceasta. Prof. Lombroso, lăsând magnetul, se dete iute de a stânga mediei, și constată împreună cu ceilalți, că scaunul se ridică de două ori de sine dela pământ, atingându-se de hainele acesteia, la o înălțime de circa 30 cm., și punându-și iute mâna pe hainele mediei, putu să pipăie de astă-dată umflătura ori corpul acela articulat, care i-se păru că ar avea formă mai mult de picior, pe când prof. De Amicis adăuga, că el n'a lăsat nici pe un moment picioarele și genunchii mediei, carea rămăsese nemișcată în tot decursul fenomenului aceluia“.

(Va urma.)

¹⁾ Franco op. cit. pag. 147—149.

²⁾ Wissenschaftliche Abhand. II. 916, la Schneider pag. 212.

³⁾ Franco op. cit. pag. 133 și urm.

Dracul în școală,

Povestire populară, tradusă după Bolanden de
Augustin Paul.

(Continuare.)

2

„Dar curios om mai ești!“ răspuse cavalerul. „A înșela omenirea cu bună intenție este un lucru laudabil, este o poruncă a umanității și a francmasoneriei. Închipuște-ți efectul, ce l-ar avea vorba deschisă asupra populației rurale. Încearcă să spui odată țaranilor: Ascultați oameni buni, să știți că nu există Dumnezeu personal, nu există ceriu, iad și nemurirea sufletului. Toate acestea sunt minciuni de ale viclenilor întemeietori de religii, între cari se numără și Isus din Nazaret. Bisericele voastre, în realitate sunt niște case de nebuni, tainele voastre sunt iscodiri de ale popilor șireți, preoții vostri sunt niște înșelători, iar voi niște măgari superstițioși. În realitate prin aceasta n'ai fi spus alta, decât purul adevăr! Care ar fi însă efectul unei asemenea cuvântări? Oamenii ignoranți te-ar considera drept Antihrist și ți-ar întoarce spatele cu dispreț și scârbă. Prin aceasta n'ai fi făcut superstiției nici o stricăciune, adevărului însă i-ai fi făcut un rău serviciu“.

„Adevărat — oamenii s'ar încruci și zind asemenea vorbe“.

„Prin urmare, deocamdată este impusă înșelarea, continuă cavalerul. „Încet și cu precauțiune trebuie să conducem masele încătușate în nebunia credinței spre adevăr, — pe căi piezișe trebuie să-i ducem la lumina adevărului și adevăratei umanități. Aceste căi piezișe sunt din fericire descoperite prin munca obositoare și îndelungată a ordinului nostru, prin înființarea legală a școlilor fără confesiune. Deja dela 1869 avem în Austria școli a căror programe analitice sunt destinate a scoate poporul din întunerecul credinței religioase și a-l aduce la lumina unei civilizațiuni vrednice de omenire. Influența de mai înainte a preoților asupra școlilor este înlăturată. Catechetul ce e drept, mai are intrare în școală, ca să predea tinerimei basmele sale, — dar învățătorii, ce vor eși din „Pedagogie“ (școala normală) de sub conducerea fratelui nostru Dr. Dittes, vor smulge cu ușurință sămănătura rea a popilor. În fața luminei științifice, nu poate să dureze întunericul nebuniei religioase. Istoria și științele naturale, predate în școlile primare de către învățătorii noștri instruiți în spiritul timpului, sunt cioclii ori-cărei religiuni. Să așteptăm așa dar rezultatele, ce le va produce „școala modernă“ fără confesiune și cred, că nu vom avea cauză de a fi mulțumiți. Atunci vom putea predica viitoarei generațiuni purul adevăr, fără pericolul de a fi bătuți cu petri, ca blasfemați. Școala va fi ruinat toate bisericile, — știința va fi omorât credința. Acei oameni culti vor râde tot așa de Dumnezeuul creștinilor, cum râd astăzi creștinii de idoli păgânului“.

Milionarul să vedea că e foarte neplăcut atins de argumentațiile advoratului și fădea negativ din cap.

„Ceea ce spui Dta, s'a discutat de multe ori la loge“, răspuse el după oarecare întârziere. „Mărturisesc sincer, că niciodată n'am fost de acord. Întreaga mea ființă se revoltă împotriva ateismului și mai ales împotriva lipsei de religiozitate la popor“.

„În afaceri de asemenea importanță, nu trebuie să ne lăsăm a fi conduși de sentimentalism“ replică Dr. Lug.

„Să ne înțelegem iubite! Nu e vorba aici de sentimentalism. Aversiunea mea față de decristianizarea poporului izvoarește din convingerea, că fără credința într-o ființă supremă, sfântă și dreaptă, care remunerează binele și pedepsește răul, va se zică fără religione, este imposibil să dureze un stat. Gândește-te la fărâdelegile oamenilor răi, cari se vor crede liberi de controlul fricei lui Dumnezeu, răzbunătorul atotștiutor a ori ce fărâdelege! Doar gardistul și păzitorul legii nu poate să fie pretutindenea prezent“.

„Ah, Dta te temi, să nu-ți fure vinurile scumpe și să nu-ți spargă vila, dacă Schvanheimenii nu vor fi sub varga disciplinară a lui Dumnezeu“.

„În adevăr mă tem de aceasta și încă de ceva mai mult“, confirmă Huber.

Aici se daslântui între cei doi comenseni un duel înverșunat de vorbe aspre, care deodată fu întrerupt printr-o apariție extraordinară.

(Va urma.)

Datorițele bărbaților.

(Continuare și fine.)

Urmează acum datoriile bărbatului ca:

4. Fiu al sfintei biserici.

Necontent să-și aducă aminte bărbatul creștin, că dintre milioanele de oameni, cari zac în întunerecul necredinții, el a fost ales de Dumnezeu, ca să se nască în cunoștința credinții celei adevărate. El trebuie să iubească sfânta biserică, care îi mijlocește mil și mil de daruri, de binefaceri ale legii lui Hristos, trebuie să se intereseze de soarta ei, să se bucură de bună starea ei, să se întristeze de păcăzările ei, să o ajute după putință în ajungerea mărețelor scopuri, ce i-le-a pus Domnul Nostru Isus Hristos. Cea mai mare mângâiere va afla el în cercetarea sfințelor slujbe și în împărtășirea cu sfințele taine. Ascultați și iubiți pe preoții acestei biserici, ca pe părinții noștri în Isus Hristos. Ei v'au slobozit de însuși legăturile păcatului strămoșesc și v'au dat vieții de veci prin sfânta taină a botezului. Ei v'au întipărit în inimile voastre încă de copii adevărurile sfintei noastre religii ei v'au împrounat iarăș cu Dumnezeu în scaunul mărturisirei, ei v'au nutrit sufletele voastre cu pâinea cea cerească! Și cred, că și la patul morții voastre va sta preotul binecuvântându-vă și mângâindu-vă. Tot el se va ruga și la mormântul vostru, da, acolo în locul chinurilor trecătoare, în purgator, vă va trimite roadele binecuvântate ale sfintei liturgii, care o va slui pentru sufletul vostru. După toate acestea sunt oare preoții vostri vrednici să-i batjocoriți și să-i vătămați? — În urmă sunteți și:

5. Cetățeni ai țării,

și ca atari sunteți datori să vă supuneți celor mai mari. „Nu este stăpânie, fără numai dela Dumnezeu, zice sf. apostol Pavel în epistola către Romani, pentru aceea, cel ce se împotrivesc stăpânirii, rânduielii lui Dumnezeu, se împotrivesc.“¹⁾ Isus Hristos

¹⁾ Rom. 13, 1—2.

Insuși și-a plătit darea, și astfel ne învață și pe noi, zicând: „Dați dară ceea ce sunt ale împăratului, împăratului și ceea ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu!“²⁾

Siliți-vă să trăiți în pace cu concetățenii vosrii! Răbdați-le slăbiciunile, iar dacă v'au supărat, iertați-le, dacă vreți să vă ierte și pe voi Dumnezeu. Încunjuțați pările. Mai bună-i o pace strimbă, decât o judecată dreaptă, zice un proverb vechiu. Chiar și acela, care câștigă, are pagube însămnate, singur advocații au câștig curat. Faptul acesta ne aduce aminte de o poveste veche, despre două veverițe, cari în călătoria lor au găsit odată o nucă. Una dintre ele au apucat nuca, strigând: E a mea? „Banu“, îi răspunde cealaltă, „e a mea, pentru că eu am văzut-o mai întâiu.“ În vreme ce să certau în modul acesta, iată vine o vulpe și veverițele o roagă să le facă judecată. „Păra voastră e foarte ușoară de deslegat“ le zise vulpea, „dați numai nuca la mine!“ După-ce iau dat-o, vulpea a crepat nuca în două, a dat o coajă celei dintâi, cealaltă coajă celeialalte, iar miezul l-a mâncat ea. Așa-s toate pările. Pârșii răwân cu paguba, apoi al cui e câștigul — asta cred, că nu-i lipsă s'o mai spun.

Acestea sunt bărbați creștini pe scurt datorițele noastre. Deschideți-vă acum inimile voastre și mărturisiti toate păcatele, ce le-ați săvârșit prin neîmplinirea datorițelor și hotăriți-vă să vă îndreptați viața și să vă împliniți de aici încolo toate datorițele. Când va veni apoi amurgul vieții voastre, liniștiți vă veți putea pleca capul obosit spre odihna de veci, liniștiți veți putea eugeta la viața trăită, și la binele făcut; liniștiți veți putea privi spre vecinicie, în care vă așteaptă ceea ce e cunună de mărire, de cari v'ați făcut vrednici, ca bărbați creștini, ca părinți conști de datorițe, ca capi de familie îngrijitori, ca fii buni ai bisericii și ca cetățeni conștițioși. În urmă cu această oftare, îmi încheiu vorbirea: Bunul Dumnezeu să vă dăruiască cunna fericirii de veci! Amin.

Bibliografie.

A apărut:

„Sămănătorul“ Revistă Literară. Anul V. Nr. 16. cu următorul sumar: N. Iorga, Teatre de diletanți. — St. O. Iosif, În grădina publică (poezie). — Căp. Al. D. Sturdza, Onoarea ofițerului Român. — Natalia Iosif, Dor (sonet). — N. Dunăreanu, Un suflet umilit — Fatma, Un pribeag cântă (poezie). — G. Crigoveanu, Melancolie (poezie). — Ion Drăgănescu, Amintire (poezie). — N. Iorga, Cronică. În supliment: Jocul la Cerneti (9 Iulie 1837); Popas de cărauși Basarabeni cu mangal (cărbune), în 1837 (după Raffet).

Augustin Paul: Întră Someș și Prut, schițe, impresii amintiri. Costă cor. 1-30 și se pot procura la: Librăria Seminariaală din Blaj.

Proprietar, editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa

²⁾ Mat. 23, 21.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

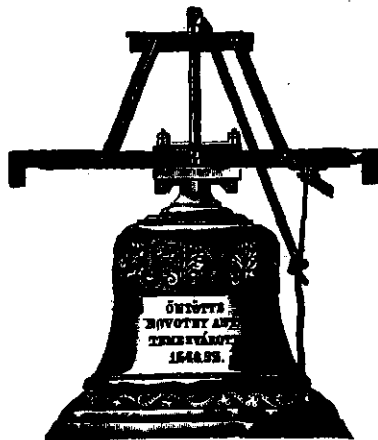
(8) 7-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clopo-
telor stricate, mai departe spre facerea de
clopote întregi armonioasă, pe lângă ga-
ranție pe mai mulți ani, provăzute cu ad-
justări de fer bătut, construite spre a le
toarce cu ușurință în ori ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o latură prin
aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu
deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe
ori premiate, cari sunt provăzute
în partea superioară — ca violina —
cu găuri după figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai
limpede, mai plăcut și cu vibrarea
mai voluminoasă, decât cele de sis-
tem vechiu, așa, că un clopot pa-
tent de 327 kg. este egal în to-
nul unui clopot de 461 kg. făcut
după sistemul vechiu. Mai departe
se recomandă spre facerea scaune-
lor de fer bătut, de sine stătă-
toar, — spre preadjustarea clo-
potelor vechi cu ajustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de
teace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu

(7) 7-52

Intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune.
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse
economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul
morții și cu termin fix. asigurări de copii, de
zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a
capitalului.

Valori asigurate contra in- capitale asigurate asupra
cendului: vieții:

90,981.088 coroane.

9,125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 c. petru ca-
pitale asigurate pe viață 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu
I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița
și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele
mai mari.

74

distingeri.
6
medalii de stat.

10,000

motoare literate
spre indestulirea
tuturora.

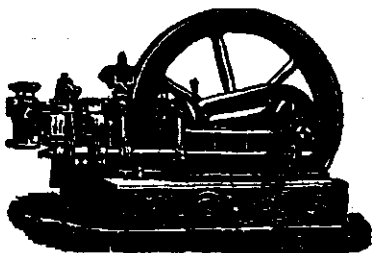
Fiiala

Fabricii de motoare din Drezda

Ignatîu Gellért & Cie.

Budapest, VI. Teréz-körut 41.
Telefon 12—19.

Motoare cu benzin, cu ulei, cu spirt,
cu acetilen. — Motoare cu benzin pentru
înblătit.

Ceale mai moderne, celea mai perfecte
și cele mai rentabile motoare generatoare.

Motorul de Drezda e recunos-
cut de cel
mai escelent fabricat în toată Europa. Con-
strucție trainică. Pregătît din material ales
și bun.

Trainic! Nici după ani de lucru nu
are lipsă de reparatură. —
Rentabil la siguranță. Mani-
area e foarte
simplă. Spesele de lucru s-
deod.

Motoarele de Drezda s-
pot
lucru la diferite întreprinderi industriale și
economice: la mori, la fabrici de cărămizi,
fabrici de scânduri și de lemne, la scos de
apă, la negoțul cu lapte, la înblătit etc.

Instalările noane s-
fac prin oamenii
noștri experți.

Destinări și prolininare se dau la cerere.

Garanță bună! Condițiuni de solvire
avantajoase. (81) 14—24

Cruce saștea dublă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și înviorază pe lângă garanță:
reumă, astmă, (respirație grea), insomnie
vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie,
nervositate, neapetit, gălbinare, durere
de dinți, durere de cap, impotență, in-
fluență, precum și ori-ce morb de nervi.
Morbosul, care nu se vindecă în timp de
45 de zile folosind aparatul de sub Nrul
88503, își reprimește banii numai decât.
Acolo unde n'a folosit nici un medicament,
cercați aparatul meu; sum convins despre
sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburî vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburî mai ușore.

Spediția centrală de vânzare îl trimite
în țară și străinătate cu rambursă, sau
dacă banii se trimit înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.
16 (50—52)

Gratuit:

o cumpenă de casă și o mașină de fier.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfel
trimit în totă lumea renumita și de totă lumea
plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe,
6 linguri de masă, 12
lingurițe de cafea, 6 cu-
țite de desert, 6 furcu-
lițe de desert, 1 lingură
pentru supă, 1 lingură
pentru lapte, 2 luminări
elegante pentru salon,
tote din argint de Mexico

total 46 bucătări numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea de-că cumpărător pri-
mesce ca dar, și pe lângă garanță

o cumpenă de casă de o putere
de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și din-
lăuntru) despre calitatea căruia primesc garanța
pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă
ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR,

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 coróne —

trimit 4/5 chilo (vre-o 50 bucătări), bun și fin

© Săpun de toaletă ©

pregătît din: trandafir, lillie, viole, resedă,
jasmîn, lăcrămioare.

Banii s-
se trimit înainte, ori se vor ridica
cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,

Budapesta, VIII. Bezeredy 3.